

HANDLEDNING FÖR ÅK 8

ATT STÄRKA ELEVEN INFÖR SITT GYMNASIEVAL

PEDAGOGISK HANDLEDNING FÖR ÅK 8

SYFTE OCH INNEHÅLL

Syftet med utställningen är att:

- stärka elevens självbild
- vidga elevens möjlighetshorisont.

Syfte med handledningen är att:

- vara ett stöd för pedagoger och elever inför ett besök i utställningen Jobbcirkus
- skapa förståelse för vad utställningen handlar om och syftar till
- bidra med verktyg som kan användas före och efter ett besök.

Med utställningen vill vi:

- synliggöra och konkretisera vad mismatch på arbetsmarknaden innebär och vilka utmaningar och möjligheter det kan innebära för elever när de gör sina utbildningsval
- väcka nyfikenhet kring branscher och yrken som de i stor utsträckning är obekanta med
- ingjuta hopp och mod i eleverna om att de är bra, alla är olika, ingen väg är rätt eller fel utan bara olika. Att det finns en väg som passar och fungerar för just dem. Att det är viktigt att det val de gör gällande yrke och utbildning funkar för just dem oavsett andra påverkansfaktorer.

JOBBCIRKUS – EN NYGAMMAL UTSTÄLLNING

Jobbcirkus är producerad av *Arbetets museum* i samverkan med aktörer på både regional och kommunal nivå samt från förbund och näringslivet i Östergötland.

Utställningen har visats vid två tidigare tillfällen på *Arbetets museum* men då under en kortare period.

Den här upplagan kommer stå i minst 5 år, fram till år 2030.

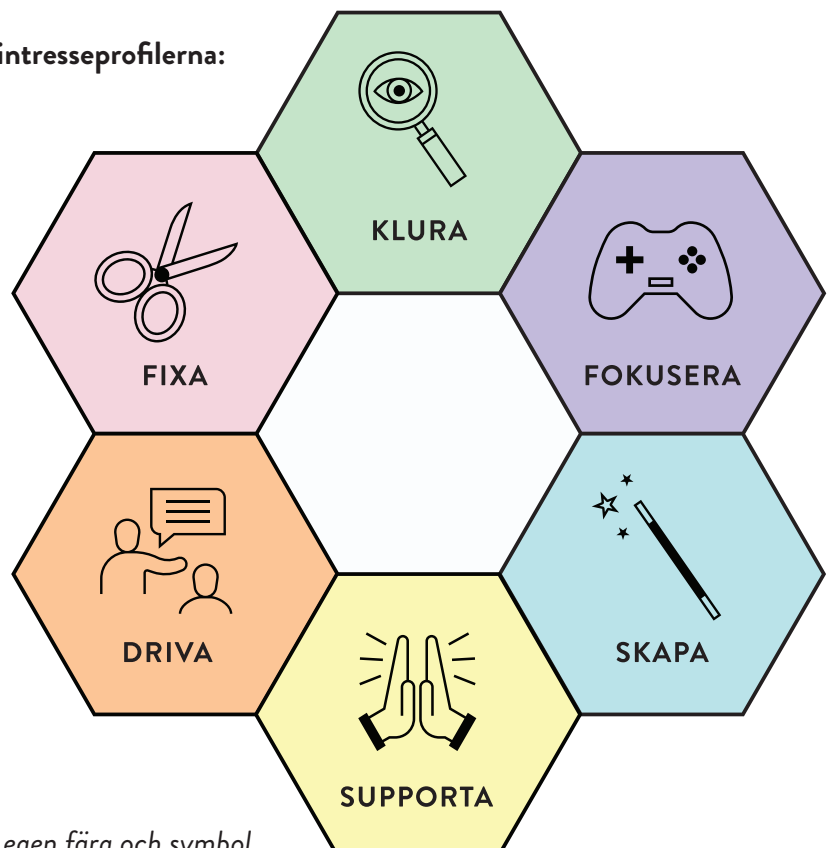
De branscher som framför allt lyfts fram i utställningen är teknik och industri samt vård och omsorg, men även andra yrken och branscher finns med. För en uppdaterad lista på aktörer som engagerat sig i utställningen besök: **Jobbcirkus | Arbetets museum**.

RIASEC-modellen

I den del av Jobbcirkus som handlar om att förstå sig själv har vi inspirerats av *RIASEC-modellen*. *RIASEC-modellen* är en yrkesvalteori skapad av psykologen John L. Holland och den handlar om hur en persons intressen och förmågor kan kopplas till yrken och arbetsuppgifter. En av grundtankarna med teorin är att du kommer att trivas i ett yrke vars profil överensstämmer med din egen profil. Målet med yrkesvalsteorin är att hitta din intresseprofil som ger vidare vägledning mot yrken som passar just dig.

I Jobbcirkus pratar vi om de här intresseprofilerna:

- FOKUSERA
- SKAPA
- KLURA
- FIXA
- SUPPORTA
- DRIVA

Varje profil har sin egen färg och symbol.

FYRA TEMADELAR

Utställningen består av fyra temadelar:

VAL OCH MÖJLIGHETER

Här är fokus på eleven. Hur kan en tänka kring gymnasievalet på olika sätt?

Att vägar till ett mål kan se väldigt olika ut. Att komma underfund med vad en är bra på, vilka intressen och förmågor en har och hur det kan kopplas till olika yrken.

Vad tycker jag om? Vad är jag bra på och i vilka yrken kan jag ha användning för det?

LIVSRYGGSÄCKEN

Här är fokus på normer och värderingar som påverkar våra val av både utbildning och möjliga framtidsyrken.

Vad påverkar mig?

MISMATCHEN

Här handlar det om hur arbetsmarknaden ser ut. Att det finns branscher som har stort behov av arbetskraft men där många ungdomar väljer bort just de utbildningarna. Varför är det så?

Det handlar också om förutfattade meningar kopplade till olika program och där det en tror faktiskt inte stämmer.

Vika konsekvenser får det för mig som elev och de val av utbildning jag gör?

HÄR FINNS DET JOBB!

Här är det fokus på två branscher där behovet av arbetskraft är stort men där många inte vet så mycket om vad branschen egentligen innebär och vilka olika typer av jobbmöjligheter där finns.

Här handlar det om att väcka nyfikenhet!

FORM & FUNKTION

Varje temadel innehåller olika interaktioner. Dessa syftar till att upplevelsen och aktiviteten i sig blir startpunkt för reflektion men också ökad förståelse för sig själv och de omständigheter det handlar om.

KOPPLINGAR TILL LGR-22

SKOLANS UPPDRAG

...utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter.

”bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmönster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.”

Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende.

Skolan ska ansvara för att varje elev

- kan göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.

Skolans mål är att varje elev

- kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden.

RIKTLINJER

Alla som arbetar i skolan ska

- verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö
- bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.

SKOLBESÖK

BOKNING

Bokning görs via <https://www.arbetetsmuseum.se/praktisk-information/boka-gruppbesok/>

BESÖK

Ett skolbesök kan bokas antingen

- *med museipedagog (kostnad) eller*
- *att genomföra på egen hand (behöver gå en kort utbildning för att lära känna utställningen och dess olika delar samt hur den kan användas).*

Besöksdagar (helklass max 30 elever)

Måndag-torsdag

Tidsåtgång besök per besök/helklass

Ca 2 tim 15 min

Bokningsbara tider

Förmiddag 9.00-12.00

Eftermiddag 12.30-15.30

Starttiden kan variera men besöket behöver avslutas före stopptiden för passet.

GENOMFÖRANDE

- Gruppen möts upp vid receptionen.
- Medföljande pedagoger får tillgång till aktivitetslåda samt nyckel till samlingslokalen.
- Gruppen visas in i Kreativa verkstan, som ligger i direkt anslutning till receptionen. Här kan en hänga av sig ytterkläder, lämna väskor, mobiltelefoner mm.
- Gruppen samlas i lokalen och får en genomgång av hur besöket kommer att gå till.
- Gruppen delas in i två halvor. Den ena delen börjar med visning i Jobbcirkus och den andra med aktivitet i Kreativa verkstan.
- Efter 45-60 min blir det en kortare paus och därefter byter grupperna aktivitet.
- Efter avslutade aktiviteter är besöket klart.

INFÖR DITT BESÖK

Innan ni besöker utställningen rekommenderar vi att ni genomför följande aktiviteter.

Syftet är att:

- förbereda eleverna på vad ett besök i utställningen kommer innebära.
- väcka tankar och funderingar inför besöket.

Aktivitetserna är anpassade till mentorstiden på 30 min.

FÖRSLAG PÅ UPPLÄGG:

1. **Intro till besöket** – titta på filmen om utställningen. Länk till film:

LÄNK HÄR

2. **Stenciler:** printa ut och arbeta med några av nedan stenciler för att starta tankar och funderingar.

Printa ut stenciler och låt eleverna fylla i svaren

Varje övning tar ca 5–10 min.

Välj de övningar du hinner med.

Stencil 1. **Vem är du?** 10 min

Stencil 2. **Tänk om...** 5 min

Stencil 3. **Utbildning/Att Studera** 5 min

Stencil 4. **Din drömutbildning** 5 min

*Inspiration till övningarna är hämtade från "skriften Välja karriärväg - träna din valkompetens, Berit Haugen.

EFTER DITT BESÖK

Uppföljande samtal

Besök gärna klassen igen för ett uppföljande samtal.

3. **Vad tar de med sig från besöket i utställningen?**
4. **Har de frågor om utställningens olika delar och innehåll som behöver redas ut?**
5. **Förändrade besöket deras bild av gymnasievalet?**

UTVÄRDERINGSUNDERLAG

Be gärna eleverna genomföra följande utvärderingsenkät med 5 frågor om utställningen och dess tema. Svaren är anonyma och syftet är att ge Arbetets museum underlag att utveckla utställningen på bästa sätt.

Länk till enkät:

LÄNK HÄR

VEM ÄR DU?

Inför gymnasievalet är det bra att fundera lite på vem du är och vad du vill, vilket inte alltid är det lättaste! Men, det kan ändå hjälpa dig att välja en utbildning som du kommer trivas med, så det blir bra för dig.

Dagens datum _____

Jag heter _____ men kallas ibland för _____

På fritiden brukar jag oftast _____

men jag gillar också att _____

Det skulle vara intressant/kul/spännande att prova _____

Jag skulle vilja vara bäst i världen på _____

Jag blir lycklig av _____

Jag blir arg av _____

Jag är stolt över _____

Mitt drömyrke är _____ men det skulle också

vara intressant att jobba som _____

I skolan gillar jag mest _____ därför att _____

I framtiden vill jag:

(rangordna svaren från 1–5 där 1 är det du helst vill)

_____ umgås med min dator

_____ bli rik

_____ bli beundrad

_____ trivas på ett jobb med mina arbetskamrater

_____ resa runt i världen

TÄNK OM...

...du skulle jobba med att ta hand om och hjälpa
människor på olika sätt vad skulle du helst jobba med då?

RINGA
IN ETT AV
YRKENA!

Frisör

Sjuksköterska

Lärare

Brandman

Varför valde du det?

...du jobbade på en nöjespark vad skulle du helst jobba med då?

RINGA
IN ETT AV
YRKENA!

Sälja biljetter

Organisera alla som arbetar i parken
så de trivs och vet vad de ska göra

Informera besökare så de
vet hur det funkar och
vart de ska ta vägen

Se till att alla
åkattraktioner fungerar

Varför valde du det?

...du jobbade inom industri- och teknikområdet för
att du tycker om att lösa problem

RINGA
IN ETT AV
YRKENA!

Robottekniker

Rymddesigner

Spelutvecklare

Montör (sätter ihop olika delar)

Varför valde du det?

UTBILDNING/ATT STUDERA

I Sverige går vi 9 år i grundskola.

De flesta elever fortsätter till ett program på gymnasiet.

Där finns det yrkesprogram som leder till ett färdigt yrke efter 3 år.

Det finns också program som kallas högskoleförberedande och som ska förbereda för vidare studier efter 3 år.

Efter båda dessa olika typer av program så kan du studera vidare om du vill.

Om du saknar behörighet för gymnasiet kan du gå ett introduktionsprogram.

Så här kan man studera vidare:

Universitet och högskola 1–6 år

Yrkeshögskola 1–3 år

Folkhögskola 1–4 år

Vuxenutbildning 1–4 år

Som du märker kan en läsa som både ung och som vuxen i vårt land.

Hur länge, tror du just nu, att du vill studera vidare för att få ett jobb?

Kryssa i det som passar in på dig just nu:

- ☐ Jag vill ha ett jobb direkt efter gymnasiet
- ☐ Jag kan tänka mig/vill gå på högskola/universitet
- ☐ Jag kan tänka mig mer utbildning efter gymnasiet, men först vill jag ta ett sabbatsår (göra något annat än att gå i skolan ett tag)
- ☐ Jag kan tänka mig att först jobba med något och sedan, lite längre fram kanske _____
- ☐ Jag vet inte riktigt än

DIN DRÖMUTBILDNING

Vad skulle du tycka var roligt att lära dig mer om på en utbildning?

Ringa in de alternativ som stämmer!

Hur en bakar/lagar mat

Hur en tar hand om djur

Hur en kör olika fordon

Hur en målar och tapetserar

Hur samhället fungerar

Jag skulle vilja prova något helt nytt!
Något jag inte vet så mycket om innan

Språk! Det är roligt.

Matte! Det är kul.

Hur kroppen fungerar

Hur en designar olika saker

Hur en får växter att trivas och växa

Hur en kommunicerar och förstår andra människor

Hur ett företag fungerar och är organiserat

Hur en löser problem och är kreativ

Annat: _____

Om du kunde gå vilket program du ville vilket skulle du helst vilja gå då?

Varför?
